

Vergaderjaar 2002–2003

28 840

Samenvoeging van de gemeenten Geldrop en Mierlo

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 25 april 2003

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Deze leden stellen het op prijs dat de regering gehoor heeft gegeven aan de wens van de gemeenten Geldrop en Mierlo een afzonderlijk wetsvoorstel in te dienen dat ertoe strekt de beide gemeenten op vrijwillige basis samen te voegen.

Met de regering zijn de leden van de CDA-fractie van mening dat gemeentelijke herindelingen niet door het rijk moeten worden geïnitieerd. Alleen als dit op verzoek van de betrokken gemeenten gebeurt, kan de regering een wetsvoorstel tot herindeling indienen. In dit geval staat zonder meer vast dat de voorgestelde herindeling niet alleen bestuurlijk wordt gesteund, maar dat het voorstel ook bij de overgrote meerderheid van de bevolking draagvlak heeft. Het wetsvoorstel past dan ook binnen de kaders die deze leden bij herindeling voor ogen staan.

In de memorie van toelichting zegt de regering niet of en in hoeverre het wetsvoorstel voldoet aan het door het kabinet vastgestelde, en nog niet in de Tweede Kamer behandelde, beleidskader voor gemeentelijke herindeling. De leden van de CDA-fractie nodigen de regering uit uiteen te zetten hoe dit wetsvoorstel past binnen de criteria in dit beleidskader.

In de memorie van toelichting staat dat het oorspronkelijke wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling in de regio Eindhoven-Helmond zich niet verdraagt met het strategische akkoord. Tegelijkertijd ziet de regering ervan af een definitieve beslissing te nemen over het wetsvoorstel tot gemeentelijke herindeling in de regio Eindhoven-Helmond. Zij stelt in de memorie van toelichting dat zij deze beslissing aan het volgende kabinet overlaat.

Deze leden hadden graag gezien dat de regering, in overeenstemming

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Rijpstra (VVD), Vos (GL), De Graaf (D66), Cornielje (VVD), Kamp (VVD), Remkes (VVD), Adelmund (PvdA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Rietkerk (CDA), Van der Staaij (SGP), De Pater-van der Meer (CDA), Van As (LPF), Lazrak (SP), Wolfsen (PvdA), Tonkens (GL), Bruls (CDA), Spiess (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Haverkamp (CDA), Straub (PvdA) en Boelhouwer (PvdA).

Plv. leden: Mosterd (CDA), De Vries (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Fierens (PvdA), Hirsi Ali (VVD), Halsema (GL), Giskes (D66), Van Aartsen (VVD), Nijs (VVD), Griffith, MPA (VVD), Dubbelboer (PvdA), Kant (SP), Blok (VVD), Meijer (CDA), Slob (CU), Rambocus (CDA), Varela (LPF), Vergeer-Mudde (SP), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Gent (GL), Ross-van Dorp (CDA), Çörüz (CDA), Nawijn (LPF), Balkenende (CDA), Verburg (CDA), Hamer (PvdA) en Leerdam, MFA (PvdA).

met het strategische akkoord, het oude wetsvoorstel definitief had ingetrokken.

De leden van de CDA-fractie willen er geen misverstand over laten bestaan dat het wetsvoorstel dat de hele regio Eindhoven-Helmond betreft, niet op steun van de CDA-fractie kan rekenen. Naar de mening van deze leden zou dit wetsvoorstel zo snel mogelijk definitief ingetrokken moeten worden.

De leden van de PvdA-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Deze gemeentelijke samenvoeging stoelt in zowel Geldrop als Mierlo op een brede basis. Wel hebben deze leden in het vervolg nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het voorstel om de gemeenten Geldrop en Mierlo samen te voegen. Kijkend naar de ontwikkelingen ten aanzien van de herindeling in de regio Eindhoven/Helmond doet het deze leden genoegen dat het mogelijk is gebleken een voorstel in te dienen dat kan rekenen op een groot draagvlak bij de bevolking en de gemeentebesturen. Lang leek het er naar uit te zien dat de totale ontwikkeling van de bestuurlijke organisatie muur vast zat. De leden van de VVD-fractie zijn gaarne bereid mee te werken aan een zodanige procedure dat het nog mogelijk is deze herindeling per 1 januari 2004 effectief te laten worden.

2. Inhoud en draagvlak van het voorstel

De regering stelt voor het onbebouwde deel van het gebied van de voormalige DAF-fabrieken en het gebied ten noorden van het Eindhovens kanaal toe te voegen aan Eindhoven. Deze correctie heeft de instemming van het gemeentebestuur van Geldrop. Ten opzichte van een eerder voorstel wordt een verandering voorgesteld door het bebouwde deel van het terrein, anders dan in het herindelingsontwerp voor de regio Eindhoven-Helmond, bij de nieuwe gemeente te behouden. De leden van de CDA-fractie willen de motieven achter deze grenscorrectie graag horen. Tevens vragen deze leden of deze correctie ook de steun van de gemeente Eindhoven heeft.

Ten aanzien van naam van de nieuwe gemeente vermeldt de regering in de memorie van toelichting dat de gemeentebesturen de minister formeel in kennis hebben gesteld van de door hen gewenste naam. Het is de leden van de PvdA-fractie niet duidelijk wat deze informele kennisgeving betekent, welke consequenties deze heeft en in hoeverre de keuze voor deze nieuwe naam onderschreven wordt in de betrokken gemeenten. Kan de regering in haar antwoord een onderscheid maken in de formele procedure en de huidige gang van zaken?

De vragen die de leden van de VVD-fractie nog beantwoord willen zien, hebben vooral betrekking op de relatie van dit voorstel met eventuele ontwikkelingen bij de andere gemeenten in de regio Eindhoven/Helmond. Ten aanzien van de nieuwe grens tussen Geldrop-Mierlo en Eindhoven wordt een kleine grenscorrectie toegepast ten gunste van Eindhoven. Geldrop-Mierlo is daarmee akkoord; onvermeld is de opvatting van de gemeente Eindhoven. Is deze gemeente ook akkoord met dit onderdeel van het voorstel, zo vragen de leden van de VVD-fractie. Opvallend is ook het grensbeloop tussen de nieuwe gemeente Geldrop-Mierlo en de gemeente Helmond. In dit voorstel wordt geen enkele correctie gemaakt ten gunste van Helmond. Mogen de leden van de VVD-fractie daaruit concluderen dat daarmee ook voor de verdere toekomst de grens definitief blijft zoals thans is aangegeven op de kaart genoemd in het wetsvoorstel?

In eerdere voorstellen van de provincie Noord-Brabant werd eens gesproken over de mogelijkheid ook de gemeente Nuenen in dit herindelingsproces te betrekken. Wordt door het naar voren halen van dit voorstel definitief deze mogelijkheid buiten beschouwing gelaten? Is het denkbaar dat in een later stadium de nieuwe gemeente Geldrop-Mierlo opnieuw wordt betrokken in een discussie over de vormgeving van de gehele regio Eindhoven? De leden van de VVD-fractie zijn daarvan geen voorstander. De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat, daar waar mogelijk slechts eenmaal een besluit moet worden genomen en er daarna weer bestuurlijke rust moet kunnen ontstaan. Kan de regering meedelen of de grens van de nieuwe gemeente Geldrop-Mierlo met de gemeentebesturen van Eindhoven, Helmond, Nuenen, Heeze-Leende en Someren is besproken en er ook bij hen op korte termijn niet opnieuw discussies over het grensbeloop zullen worden heropend, zo vragen de leden van de VVD-fractie.

Wijziging van de wet tot vereeniging van de gemeenten Lith, Lithoijen en Oijen c.a.

Deze wetwijziging voorziet eveneens in het intrekken van artikel 14 van de samenvoegingswet van de voormalige gemeenten Lith, Lithoijen en Oijen c.a. . Onder meer wegens het zeer beperkt gebruik van de gemeentelijke dienstverlening in Oijen heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lith verzocht tot opheffing van de hulpsecretarie. De leden van de PvdA-fractie zien de redelijkheid hiervan in. Anderzijds achten zij toegankelijkheid tot gemeentelijke dienstverlening van groot belang. Zij wijzen op de trend in de grote steden waar meer deelgemeenten overgaan tot dienstverlening op kleinere schaal. Zijn er ook andere mogelijkheden dan opheffing van de hulpsecretarie? Is het mogelijk het gemeentelijke dienstenpakket te beperken tot die diensten waarop de burger het meest een beroep doet?

De leden van de VVD-fractie willen de gemeente Lith, een van de kleinste gemeenten van Brabant, gaarne tegemoet komen door artikel 14 van de wet uit 1938 te schrappen.

Wel brengt dit onderdeel van het onderhavige wetsvoorstel deze leden tot de volgende vraag. Moeten het opschrift en de considerans van het wetsvoorstel niet anders luiden, nu ook wordt voorgesteld artikel 14 van de wet tot vereeniging van de gemeenten Lith, Lithoijen en Oijen c.a. te schrappen?

Dat deze wet wordt gewijzigd, blijkt pas bij deze passage in de memorie van toelichting en uiteraard ook uit artikel 11 van het onderhavige voorstel. Gaarne krijgen de leden van de VVD-fractie daarop een reactie van de regering.

3. Financiële aspecten

In de memorie van toelichting stelt de regering dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat zich financiële complicaties zullen voordoen. Tevens wordt aangegeven dat de algemene uitkering voor de nieuwe gemeente 0,4 miljoen Euro lager zal zijn dan de som van de algemene uitkering voor de twee bestaande gemeenten. De leden van de CDA-fractie vragen of de wegvallende compensatie voor kleinschaligheid opgevangen kunnen worden door de schaalvoordelen van de grotere gemeenten.

4. Inwerkingtreding en tussentijdse verkiezingen

De leden van de CDA-fractie zijn met de regering van mening dat, conform de wens van de beide gemeenten, de samenvoeging zou moeten plaatsvinden per 1 januari 2004. Deze leden steunen dan ook een voortvarende behandeling van het wetsvoorstel.

Mede gezien het brede draagvlak voor de samenvoeging bij de bevolking en de beide besturen kunnen deze leden zich voorstellen dat de mogelijkheid van een referendum in het wetsvoorstel wordt uitgesloten. Waarom is hiervoor niet gekozen?

De leden van de VVD-fractie verzoeken om een snelle reactie van de regering zodat de Tweede Kamer de verdere procedure van het wetsvoorstel met spoed verder kan afhandelen.

De voorzitter van de commissie,
Noorman-den Uyl

De griffier van de commissie,
De Gier